

УДК 632.7:635.9

Жмур О. В., студентка

Науковий керівник – доц., канд. с.-г. наук Кава Л. П.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: Alesya20100@meta.ua

ВИДОВИЙ СКЛАД ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БОРОШНИСТИХ ЧЕРВЕЦІВ (*PSEUDOCOCCIDAE*: *НОМОПТЕРА*: *INSECTA*) У НАСАДЖЕННЯХ ДЕКОРАТИВНИХ КУЛЬТУР

Поступове знищення ползахисних лісосмуг та просування субтропічних культур на північ ставлять нові великі задачі – попередити інтродукцію борошнистих червеців та інших фітофагів, а також своєчасно ліквідувати вогнища. Важливим є орієнтування у видовому складі важливої у господарському значенні родини борошнистих червеців.

Pseudococcidae – дуже своєрідна родина з ряду рівнокрилих хоботних серед комах-фітофагів. Представники даної родини найбільш поширені в тропічних та субтропічних країнах. На півночі їх кількість та видове різноманіття зменшуються. Кількість видів, географічне поширення, багатоманітність ареалів свідчать про високий потенціал виживання борошнистих червеців.

Представники родини зустрічаються на різноманітних деревних, чагарникових та трав'янистих рослинах; до яйцекладки можуть повзати по надземних частинах і коренях рослин; іноді живуть на стеблах злаків під піхвою листків, у такому випадку малорухливі. На деревних і чагарникових рослинах вони висмоктують сік зі стовбура, гілок, пагонів, листків, плодів і коріння. Вони обирають найсоковитіші ділянки і їх живлення спричиняє деформацію листків і пагонів, появу на них жовтих або зелених плям, у деяких випадках призводять до загинелі рослин.

Найбільш численним та вивченим є рід *Pseudococcus*, який розповсюджений у всіх частинах світу. Рід включає 375 видів, із них 117 видів відомі із Палеарктики.

Метою наших досліджень було вивчення видового складу та біологічних особливостей розвитку борошнистих червеців у насадженнях декоративних культур.

У результаті досліджень в умовах ботанічного саду ім. акад. О. В. Фоміна Київського національного університету ім. Т. Шевченка нами виявлено 11 видів червеців з 5 родів: сонцевик айвовий (*Helicoccus cydoniae* Borchs.), богемський (*H. bohemicus* Sulc), червець борошnistий ялиновий (*Phenacoccus piceae* Loew), кленовий (*Ph. aceris* Sing.), яблуневий (*Ph. mespili* Sign.), виноградний (*Planococcus citri* Risso), щетинистий (*Pseudococcus longispinus* Targ.), цитрусовий (*Ps. gahani* Green), приморський (*Ps. maritimus* Ehrh.), червець вересовий (*Spinococcus colluneti* Lndgr.), Моррісона (*Sp. morrisoni* Kir.). Серед них домінуючим видом був червець борошnistий щетинистий, його частка відносно інших становила 47,8 %. Другим за чисельністю був приморський – 15,7 %. Частка інших становила: цитрусовий – 11,8 %, виноградний – 6,9 %, кленовий – 5,8 %, яблуневий – 2,4 %, ялиновий – 2,3 %, Моррісона – 2,1 %, вересовий – 2,0 %, сонцевик богемський – 1,8 %, айвовий – 1,4 %.

УДК 633.111.1: 632.4: 661.743.1

Жук І. В., канд. б. наук, науковий співробітник,**Дмитрієв О. П.**, доктор б. наук, проф., член. кор. НАНУ, голов. наук. співроб. лабораторії імунітету рослин

Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України

Лісова Г. М., канд. б. наук, завідувач лабораторії,**Кучерова Л. О.**, молодш. наук. співроб. лабораторії імунітету рослин

Інститут захисту рослин НААН

e-mail: mail_gl@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПРИ ІМУНОАКТИВАЦІЇ БІОТИЧНИМИ ЕЛІСИТОРАМИ ДО *SEPTORIA TRITICI*

Селекція пшениці озимої та агротехніка її вирощування спрямовані на забезпечення високої продуктивності та підвищення стійкості рослин проти ураження шкочинними організмами. Останнім часом актуальною є вимога щодо змен-

шення рівнів забруднення навколишнього середовища пестицидами. Перспективним напрямом для зменшення екологічних ризиків є використання біотичних еліситорів – речовин природного походження, що здатні індукувати стійкість рос-